

STORA UTSKOTTET

Utlåtande 2/1997 rd

Statsrådets EU-redogörelse 13/1995 rd

*Regeringskonferensen**Till Statsrådet***Allmänt**

Statsrådet lämnade genom en skrivelse av den 16 maj 1997 tre redogörelser till stora utskottet angående Europeiska unionens regeringskonferens IGC. Redogörelserna gällde en utvidgning av tillämpningsområdet för omröstning genom beslut med kvalificerad majoritet och medbeslutandeförfarandet i första pelaren, statsrådets IGC-riktlinjer för miljöskatter och konsekvenserna för riksdagens ställning om EU får status som juridisk person. Regeringen kompletterade redogörelsen om beslut med kvalificerad majoritet med en extra redogörelse den 30 maj 1997.

Stora utskottet har fått utlåtande om de två första redogörelserna från miljöutskottet (MiUU 6/1997 rd) och om den tredje redogörelsen från grundlagsutskottet (GrUU 14/1997 rd).

Stora utskottet har behandlat redogörelserna vid ett sammanträde och beslutat ge följande utlåtande till statsrådet. Utlåtandet har beretts av utskottets IGC-delegation som tillsattes den 15 och 22 september 1995. Utskottet har vid beredningen av sitt utlåtande haft tillgång till ordförandelandet Nederländernas sammantagna förslag till ändringar vid IGC från den 30 maj 1997 (dokument SN 600/97).

Statsrådets redogörelser

Vad beträffar beslut som fattas med kvalificerad majoritet uppger sig statsrådet vara berett att övergå till beslut fattade med kvalificerad majoritet i andra frågor inom gemenskapspelaren än frågor som i ett EU-perspektiv är konstitutionella, frågor som kräver ratificering av samtliga medlemsstater, EMU-frågor och frågor gällande avsteg från liberaliseringen av den inre marknaden. En förutsättning är dock att överläggningarna resulterar i en balanserad lösning för Finland.

Vad gäller medbeslutandeförfarandet anser

statsrådet det vara en bra utgångspunkt att Europaparlamentet i enlighet med förfarandet medverkar vid behandlingen av de frågor inom samtyckes-, samråds- eller samarbetsförfarandet, där rådet fattar sina beslut med kvalificerad majoritet. Statsrådet förordar inte några ändringar i beslutsprocessen gällande EMU. En hopkoppling av beslut med kvalificerad majoritet och medbeslutandeförfarandet förutsätter dock på detta stadium av överläggningarna ytterligare granskning, särskilt när det gäller andra än lagstiftningsinstrument. Exempelvis jordbruks- och handelspolitik lämpar sig inte särskilt väl för medbeslutandeförfarandet. Vidare måste detta förfarandes lämplighet vid godkännande av vissa specialprogram inom ramprogrammen för forskningspolitiken och i konkurrensreglerna utvärderas.

Redogörelsen innefattar preciserade ställningstaganden på artikelnivå till de föreslagna ändringarna.

Vad gäller miljöskatter uppger regeringen sig i princip vara beredd att förorda en övergång till beslut med kvalificerad majoritet i frågor som knyter an till miljöskatter enligt artikel 130s.2 i Romfördraget, i den mån de gäller minimiregler. Regeringens slutliga hållning i denna enskilda fråga hänger dock också samman med utvidgningen av tillämpningsområdet för beslut med kvalificerad majoritet generellt.

Enligt statsrådets redogörelse har enbart status som juridisk person för unionen inga större konsekvenser för riksdagens ställning. Beviljande av fördragskompetens i frågor inom andra och tredje pelaren medför större inflytande för riksdagen, eftersom riksdagen då kommer att medverka vid förhandsbehandlingen av fördragen i enlighet med 4 a kap. riksdagsordningen. Finland har därtill enligt redogörelsen föreslagit att varje medlemsstat i enskilda fall skall få rätt att kräva att denna typ av fördrag inom andra eller tredje pelaren godkänns i den beslutsordning

som dess konstitution föreskriver. Härvid bestäms riksdagens status utifrån 33 § regeringsformen och 69 § riksdagsordningen.

Utskottets ställningstaganden

Beslut med kvalificerad majoritet och utvidgning av medbeslutandeförfarandet

Utskottet har noterat att Nederländernas utkast till fördrag på två detaljer när innefattar bara sådana förslag, i fråga om vilka statsrådet uppgett sig vara berett att överväga en utvidgning av tillämpningsområdet för beslut med kvalificerad majoritet eller medbeslutandeförfarandet. Å andra sidan påpekar statsrådet enligt redogörelsen att Finland har större beredskap att införa ändringar på dessa punkter än vad ordförandelandet lägger fram i sitt utkast.

Utskottet har ingenting att anmärka mot statsrådets redogörelse, som i sig inte förefaller att stå i strid med det nederländska utkastet till fördrag. Utskottet utgår här från att artiklarna om markanvändning och planläggning inte direkt påverkar avgörandena i markanvändningsfrågor.

Miljösatser

Stora utskottet omfattar i överensstämmelse med utlåtandet från miljöutskottet statsrådets ståndpunkt enligt redogörelsen. Utskottet framhåller att det nederländska utkastet till fördrag inte på denna punkt klart anger att beslut med kvalificerad majoritet om miljösatser bara kommer att gälla skatternas miniminivå.

Unionens status som juridisk person

Omfattande statsrådets ståndpunkt och grundlagsutskottets utlåtanden i frågan (GrUU 48/1996 rd och 14/1997 rd) anser stora utskottet att det i och för sig inte vore någon stor förändring om Europeiska unionen ombildas till en enhetlig internationell organisation, där de tre nuvarande europeiska gemenskaperna skall ingå och där samarbetet inom de nuvarande regeringsinterna pelarna skall genomföras. Då kunde unionen ges så omfattande privaträttslig rättskapacitet som möjligt i medlemsstaternas rättsordningar. Utskottet har ingen anledning att motsätta sig en sådan lösning.

En viktigare fråga är däremot om unionen samtidigt bör ges internationellrättslig kompetens att ingå fördrag inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och samarbetet i

inrikes och rättsliga frågor. Ett förslag som syftar till detta ingår i det nederländska utkastet till fördrag.

Enligt statsrådets redogörelse har Finland vid konferensen föreslagit att medlemsstaterna skall få kräva att ett nationellt ratificeringsförfarande tillämpas på ett fördrag som förhandlats fram inom andra eller tredje pelaren. Eftersom det finländska förslaget inte noterats i det nederländska fördragsutkastet, gör utskottet en särskild lägesanalys utifrån antagandet att förslaget går igenom alternativt att förslaget inte går igenom.

Om förslaget till nationellt ratificeringsförfarande godkänns ger det riksdagen en möjlighet att när det gäller fördrag inom lagstiftningens område också i ratificeringsfasen bedöma om avtalet är acceptabelt eller inte. Förfarandet värnar följaktligen om riksdagens formella beslutanderätt. Det viktiga med hänsyn till riksdagens möjlighet att påverka innehållet är dock att riksdagen då kan påverka avtalsförhandlingarna — inkluderat beslutet om krav på nationell ratificering — i den ordning 4 a kap. riksdagsordningen föreskriver. Utskottet framhåller att statsrådets redogörelse inte är helt klar på denna punkt. Under punkt 10 anses nämligen att beslutsprocessen i och för sig faller under 33 a § regeringsformen, men samtidigt konstateras det att det är statsrådet som tillsammans med republikens president skall fatta beslut om att kräva ett nationellt ratificeringsförfarande i EU-rådet. Utskottet anser att republikens presidents befogenheter enligt 33 § regeringsformen aktualiseras först när rådet fattat beslut om nationell ratificering för fördraget.

Utskottet anser att unionen med de avgränsningar som ingår i utkastet till fördrag kan ges kompetens att ingå fördrag i frågor inom andra och tredje pelaren, förutsatt att besluten i rådet tas enhälligt och den möjlighet att kräva nationell ratificering som nämns i statsrådets redogörelse realiseras. Detta ställningstagande grundar sig dock på en syn som stora utskottets utlåtande StoUU 31/1995 rd och grundlagsutskottets utlåtande GrUU 20/1996 rd ger stöd för, nämligen att ett nationellt ratificeringsförfarande inte inverkar på att den nationella beredningen av sådana fördrag sker utgående från 33 a § regeringsformen och 4 a kap. riksdagsordningen. Utskottet förutsätter att frågan om att kräva möjlighet till nationell ratificering då behandlas i riksdagen när respektive fördragsprojekt i enlighet med 54 b § riksdagsordningen kommer till riksdagen som ett s.k. U-ärend.

Om den möjlighet att kräva nationell ratificering som nämns i redogörelsen inte realiseras, kan det enligt utskottets uppfattning inte accepteras att unionen på nu föreslaget sätt ges fördragskompetens i frågor inom andra och tredje pelaren.

Nederländernas utkast till fördrag

Utskottet konstaterar att ett flertal av riksdagens ställningstaganden på ett åtminstone tillfredsställande sätt noterats i ordförandens utkast till fördrag. Därför är det inte längre på detta stadium motiverat och inte heller möjligt att i större utsträckning gå in på detaljerna i utkastet. Utskottet önskar dock ytterligare komma med följande anmärkningar:

Texten om de nationella parlamentens status i fördragsutkastet skiljer sig från konklusionerna vid COSAC-mötet i Dublin. Några diskussioner om ändringarna har inte förts mellan de nationella parlamenten. Utskottet anser det fortfarande mer ändamålsenligt med de formuleringar som godkändes vid COSAC-mötet i Dublin.

I fördragsutkastet ingår två alternativ avseende flexibilitetsklausulen inom gemenskapsspelaren. Utskottet anser att villkoren för ett effektiviserat samarbete inom gemenskapsspelaren bör anges så exakt och klart som möjligt, såvida flexibilitetsbestämmelsen över huvud taget kan accepteras inom gemenskapsspelaren.

Helsingfors den 4 juni 1997

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Erkki Tuomioja /sd, vice ordföranden Kimmo Sasi /saml, medlemmarna Maria Kaisa Aula /cent, Jorma Huuhtanen /cent, Tuulikki Hämäläinen /sd, Tarja Kautto /sd, Jari Koskinen /saml, Johannes Koskinen /sd, Annika Lapintie

Ordförandens fördragsutkast innehåller inga förslag till ny sammansättning för kommissionen. Däremot lägger Nederländerna fram två alternativ till hur medlemsstaternas röstviktning i rådet kunde ändras.

Finland har enligt utskottet inget skäl att vika från principen att varje medlemsstat bör ha en medlem i kommissionen. Det finns inte heller några vägande skäl som talar för en ändrad röstviktning i rådet och i synnerhet inte för en ökning av Nederländernas proportionella röstetal. Finland bör följaktligen stå fast vid sin ståndpunkt att röstviktningen inte ändras jämfört med nuläget. Om det blir aktuellt med ändrad röstviktning bör ändringarna träda i kraft först när unionen utvidgas. Utskottet vill alldeles särskilt tillbakavisa synsättet att en ändring av röstviktningen kunde motiveras med att de ändringar som en del medlemsstater föreslagit i kommissionens sammansättning inte går igenom vid regeringskonferensen.

Med stöd av det ovan sagda anför stora utskottet vördsamt

att statsrådet bör ta hänsyn till det som framhålls i detta utlåtande.

/vänt, Johannes Leppänen /cent, Paavo Nikula /gröna, Margareta Pietikäinen /sv, Aapo Saari /cent, Kari Uotila /vänt och Matti Vanhanen /cent samt suppleanterna Pekka Saarnio /vänt, Jukka Tarkka /ungf och Raimo Vistbacka /saf.

På grund av ärendets betydelse anser stora utskottet att detta utlåtande bör tas in i riksdagshandlingarna.

STORA UTSKOTTETS UTLÅTANDE

STATSRÅDETS EU-REDOGÖRELSE
OM FINLANDS PRELIMINÄRA HÅLLNING
TILL MEDDELANDET AGENDA 2000

ISSN 0783-9871

OY EDITA AB, HELSINGFORS 1998

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Stora utskottets utlåtande StoUU 3/1997 rd	5	5. Jord- och skogsbruksutskottets utlåtande JsUU 15/1997 rd	56
<i>Bilagor</i>			
1. Agenda 2000; Redogörelse till Riksdagen i enlighet med 54 e § RO	17	6. Social- och hälsovårdsutskottets utlåtande ShUU 13/1997 rd	64
2. Utrikesutskottets utlåtande UtUU 6/1997 rd	33	7. Ekonomiutskottets utlåtande EkUU 20/1997 rd	69
3. Statsutskottets utlåtande StaUU 30/1997 rd	38	8. Arbetspolitiska utskottets utlåtande ApUU 11/1997 rd	76
4. Förvaltningsutskottets utlåtande FvUU 17/1997 rd	46	9. Miljöutskottets utlåtande MiUU 21/1997 rd	82

